

Les begint met bijensteek

door Peter Liefbroer

Dit dagboek volgt de 'beginnerscursus' 1997 van het AOC Clusius College in Alkmaar. Deze cursus heeft een al jarenlange traditie en wordt georganiseerd in samenwerking met VBBN-vereniging Noord-Hollands Midden. Cursisten komen uit heel Noord-Holland boven het Noordzeekanaal en Amsterdam. De theorie wordt gegeven aan de Streekschool in Alkmaar. De praktijklessen aan de Groenschool in Purmerend en op het fruit in Middenbeemster.

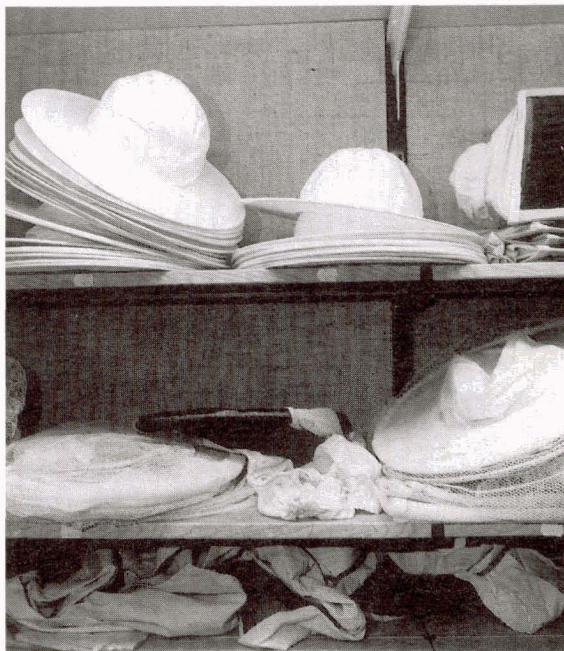
Onze cursus begint in de loop van maart met theorielessen. We starten met 19 personen, later komen er nog twee bij. Een mooie groep, die voor de praktijklessen gesplitst mag worden in twee groepen.

Bijensteek

Mijn lessen beginnen met de bijensteek, omdat de bijensteek het meest wordt gevreesd. We nemen de reacties door die we als beginnende imker moeten doorstaan. De pijnlijke steek, gevolgd door zwelling en jeuk. Er is eigenlijk weinig aan te doen en je bouwt immuniteit op door niet elke steek te vermijden. Natuurlijk moet je wel oppassen voor de eerste bijensteken. Later in de cursus zal dat nog blijken. Eén van de cursisten, Tedje, heeft een aantal praktijklessen gemist en ik vraag haar om te assisteren wanneer ik zelf wat met de bijen moet doen. Op het afgesproken moment staan we in de bijenstal en ik leg uit wat we gaan doen. Tegelijkertijd wordt Tedje in haar hoofd gestoken, ik knijp de bij dood en verwijder de angel. Ik praat nog verder, maar merk aan de reacties van Tedje dat de steek meer dan pijn heeft aangericht. Tedje moet gaan zitten, is zeer suf en ik ben bang dat ze zal flauwvallen. Ik overweeg of een gang naar een arts niet nodig is, we bespreken dat en besluiten dat niet te doen. Minstens een uur later gaat Tedje zelfs met haar eigen auto naar huis. Als ik haar later bel blijkt dat ze onderweg nog verschillende keren gestopt is en haar bezoek aan de huisarts heeft haar en mij ervan overtuigd om in het boven beschreven geval altijd een arts te bezoeken alvorens te overwegen om te gaan autorijden! Tedje blijkt allergisch voor bijengif en ondanks het feit dat ze al wat langer bijen houdt, stopt ze met de cursus en met bijenhouden.

Imkerbenodigdheden

Voor bescherming van het hoofd (vooral daar steken vermijden om de luchtweg te beschermen en enge zwellingen rond de ogen te voorkomen) heeft het AOC een stapel kappen. Voor eigen gebruik adviseer ik een jack met een afritsbare kap en een grote zak



Vooral bescherming van het hoofd tegen steken is van het grootste belang. Foto Guy Ackermans, Wageningen

om handschoenen en moerhuisjes in te stoppen. Aan zo'n jack kan je gerust je handen afvegen, de mouwen zijn met elastiek goed bijendicht en door de grootte zijn ze ook op warme dagen geschikt (T-shirt uit!). De handschoenen blijven in principe in die grote zak, maar ze zijn altijd in de buurt voor de keren dat de bijen te ondeugend zijn.

Voor de inspectie van een bijenvolk zijn, naast een kap, een beroker en een beitel noodzakelijk. De beitel moet een brede, scherpe kant hebben om de kast 'open te breken'. En een smalle, gebogen kant om de raampjes op te lichten. Als beroker is de pijp, met een touwtje om de hals, het gemakkelijkst aan te steken en altijd snel bij te hand. De blaasbalgberoker is een alternatief, hoewel het aansteken en brandend houden moeilijk is.

Huisvesting

Niet elke imker is ook timmerman/-vrouw. Gelukkig

zijn alle kasten kant-en-klaar te koop. Ik adviseer de cursisten om, wanneer nieuw materiaal aangeschaft wordt, Spaarkasten te kopen. Deze kast wordt het meest gebruikt in Nederland en uitwisseling van raampjes is daardoor goed mogelijk. Zelf gebruik ik alleen broedkamers en vanaf half mei in elke kast een koninginnenrooster. Vroeger heb ik, tweedehands, Langstrothkasten met Hoffmannramen gekocht. Mijn cursisten maken dus kennis met de nationale Spaarkast en het feit dat er ook andere kasten bestaan. Natuurlijk werken we met losse bodems, die bij de voorjaarsinspectie schoongemaakt kunnen worden. Zelf heb ik dichte bodems, met twee ventilatiegaten aan de achterzijde. Bijen houden deze bodems zelf goed schoon, maar ten opzichte van een varroabodem is de ventilatie beperkt. De vliegspleet staat bij mij

16 altijd open, ik heb nog nooit last van muizen gehad en ook doordat de kasten licht hellend naar voren staan, kan de condens gemakkelijker uit de kast lopen. Tijdens een aparte 'timmerles' monteren we raampjes en kunstraat. Elke cursist heeft dan het begin van een bijenkast thuis en kan alvast genieten van de geur van echte bijenwas.

Dracht

Het succes van de bijenhouderij hangt in hoofdzaak af van de aanwezigheid van dracht. Omdat de mogelijkheden om te reizen steeds meer teruglopen is de stad de aangewezen plek om bijen te houden.

Ik imker al jaren in het centrum van Purmerend en dat gaat prima. Over de afgelopen vijf jaar had ik met acht volken gemiddeld 20 pond honing per volk in het voorjaar en 20 pond in de zomer. Ik profiteer vooral van de aanwezige dracht in tuinen en plantsoenen rond de school. Daarnaast zaaien we ieder jaar zelf wat: borage (komkommerkruid), phacelia, boekweit, zonnebloemen en dit jaar het Thübingerbloemenmengsel met een totaal oppervlak van ca. 250m².

In de cursus besteed ik vooral aandacht aan de mogelijkheden voor drachtverbetering in de eigen tuin. Ik verdeel altijd wat zaad voor eigen gebruik. Daarnaast krijgt ook de bestuivingsregeling uitgebreid aandacht.

Opmerking van de redactie:

Om bij een bijensteek risico's te vermijden direct onder begeleiding naar de polikliniek gaan: een arts is niet altijd in zijn of haar praktijk aanwezig.

Koninginnenteeltdag 31 januari aanstaande

De koninginnenteeltdag 1998 wordt gehouden in het Went-gebouw van de Rijksuniversiteit in Utrecht.

De organisatie is in handen van de Koninginnenteeltcommissie van de VBBN.

Bezoekers zijn vanaf 09.30 uur welkom. De lezingen worden gehouden van 10.00 tot 15.30 uur.

U hoeft geen eigen lunchpakket mee te nemen. Voor een bijdrage van slechts f15,- per persoon heeft u toegang en wordt er gezorgd dat het u aan niets ontbreekt. Daarbij behoren ook broodjes.

Programma

- Integratie van koninginnenteelt in de bedrijfsmethode
- De waarde van darren in een teeltprogramma
- De Nederlandse start van het "overlarfproject"
- Wat verstaat de Koninginnenteeltcommissie onder teeltmateriaal?
- Ontwikkelingen rond het teeltstation Schiermonnikoog
- Wat doet een koninginnenteler met Amerikaans vuilbroed?

Lokatie

De dag wordt gehouden in een collegezaal van het Went-gebouw (in de volksmond 'de ponskaart'), Sorbonnelaan 16, de Uithof, Utrecht. Het uit witte tegels opgetrokken gebouw is gemakkelijk te herkennen door zijn afwijkende kubusvorm.

Het gebouw is te bereiken vanaf Utrecht Centraal Station met buslijn 12. Wie per auto komt, neemt op de A27 de afslag Amersfoort. Direct na deze afslag neemt u de afslag 'de Uithof'. Volg op de Uithof de parkeeroute. Bij het gebouw is een parkeerterrein.

Belangrijk!

Om alles vlekkeloos te laten verlopen verzoeken wij u zich aan te melden. Telefonisch aanmelden kan tot 27 januari bij J. Dommerholt, 0343-414820, fax 0343-420533 of met R. Kakes, 0514-562066.

Schriftelijk kunt u zich tot 24 januari aanmelden bij de redactie van dit blad: Maandblad Bijen, t.a.v. mw. M.J.E.M. Canters, Postbus 198, 6720 AD Bennekom, fax 0317-424180.